

ZAKLJUČCI

Strategija Evropske unije za Zapadni Balkan

Evropska Unija dugo podržava evropsku perspektivu Zapadnog Balkana. Budućnost regiona kao integralnog dijela EU je u **političkom, sigurnosnom i ekonomskom interesu same Unije**. Politika proširenja EU je sastavni dio šire strategije jačanja Unije do 2025. godine. Sa snažnom političkom voljom, dostavljanjem stvarnih i dugoročnih reformi i konačnim rješenjem sporova sa susjedima, Srbija i Crna Gora mogle **bi potencijalno biti spremne za članstvo do ovog datuma**. Priključenje je bilo i ostaje **proces koji se temelji na zaslugama** i u potpunosti zavisi od objektivnog napretka ostvarenog u svakoj zemlji pojedinačno.

Da bi **zadovoljile utvrđene kriterije za članstvo** i radi sopstvenih interesa, zemlje Zapadnog Balkana moraju da sprovedu **obimne reforme** u ključnim područjima. **Vladavina prava, fundamentalna prava i dobro upravljanje** moraju biti značajno ojačani. Sudske reforme, borba protiv korupcije i organizovanog kriminala i reforma javne administracije moraju da poluče stvarne rezultate i funkcionisanje demokratskih institucija mora biti ozbiljno poboljšano. Ekonomske reforme se moraju energično sprovesti uz adresiranje niske konkurentnosti i visoke stope nezaposlenosti kao strukturalnih slabosti.

Sve države se moraju nedvosmisleno obavezati, i riječima i djelom, da će raditi na prevazilaženju nasleđa prošlosti, kroz pomirenje i rješavanja otvorenih pitanja, mnogo prije svog priključivanja EU, a naročito kad je riječ o graničnim sporovima. Potreban je **sveobuhvatan, legalno-obavezujući sporazum o normalizaciji** između Srbije i Kosova tako da obje mogu napredovati na svom evropskom putu.

EU će **značajno pojačati svoju podršku** procesu transformacije na Zapadnom Balkanu. Komisija je predvidjela **Akcionni Plan u Podršci Transformacije Zapadnog Balkana**, objavljen u aneksu 1 ove Strategije. To uključuje **šest Vodećih Inicijativa** koje ciljaju posebna područja interesa kako za EU tako za zapadnobalkanske zemlje, uključujući i niz novih mjera u područjima od snažnog zajedničkog interesa:

Inicijativa za jačanje vladavine prava: Postojeći pregovarački alati, kao što su detaljni **akcionni planovi**, će biti prošireni na sve zemlje Zapadnog Balkana. Unaprediće se ocjena implementacije reformi, uključujući i kroz **nove savjetodavne misije u svim državama**. Više će se koristiti **pregovaračka moć u pregovaračkim okvirima** sa Srbijom i Crnom Gorom.

Inicijativa za pojačanje angažmana na području sigurnosti i migracija: Pojačana saradnja u borbu protiv organizovanog kriminala, suprotstavljanja terorizmu i nasilnom ekstremizmu, sigurnosti granica i upravljanju migracijama. **Vezni oficiri Europola** će biti postavljeni u regionu; **Zajednički Istražni Timovi** će dalje biti unapređeni i **statusni sporazumi sa Evropskom Agencijom Granične i Obalne Straže** će biti zaključeni.

Inicijativa za povećanje podrške za socio-ekonomski razvoj će podrazumijevati proširenje **Investicionog Okvira Zapadnog Balkana, značajnu podršku u pružanju garancija „crowd-in“ privatnim investicijama**, podršku „start-up“ firmama i malim i srednjim preduzećima i olakšanje trgovine. Nova **ojačana društvena dimenzija** biće više usmjerena zapošljavanje i socijalnu politiku, sa povećanim finansijskom podrškom za društveni sektor, naročito obrazovanje i zdravstvo. Finansiranje unutra programa **Erasmus+ će biti duplirano**.

Inicijativa za povećanje transportne i energetske povezanosti unutar regiona i EU, uključujući **novu investicionu pomoć**. Efikasnije će se koristiti **Connecting Europe Facility** u zemljama Zapadnog Balkana. Da bi se ojačala **Energetska Unija EU, sve njene dimenzije** bi trebale biti proširene na Zapadni Balkan.

Inicijativa za Digitalnu Agendu za Zapadni Balkan će sadržavati plan koji će olakšati **smanjenje troškova rominga**, podršku uspostavljanju širokopojsnog pristupa (broadband interneta) u regionu i razvoj **e-vlade**, e-nabavke, e-zdravstva i digitalnih vještina.

Inicijativa podrške pomirenju i dobrosusjedskim odnosima će sadržavati podršku tranzicionoj pravdi, nestalim osobama i povećanu saradnju u obrazovanju, kulturi, mladima i sportu, i proširenje obima Regionalne kancelarije za Omladinsku Saradnju.

U martu 2018. godine servisi Komisije će održati početni koordinirajući sastanak sa Zemljama Članicama u bliskoj saradnji sa Evropskom službom vanjskih poslova (EEAS) kako bi raspravile Akcioni Plan i mehanizme operativne saradnje za ostvarenje istog.

EU mora biti spremna da dočeka nove članice, i iz institucionalne i finansijske perspektive, jednom kada one ostvare neophodne uslove za članstvo. Komisija će pripremiti ocjene uticaja u ključnim područjima mnogo prije pridruživanja. Kako bi se osiguralo adekvatno **finansiranje za podršku ovoj Strategiji** i neometana tranzicija u članstvo, Komisija predlaže **postepeno povećanje sredstava** u okviru **Instrumenta predpristupne pomoći** i osiguravanje odgovarajućih odredbi **u slijedećem Višegodišnjem Finansijskom Okviru** da posluži mogućim prudruživanjima.

Da bi se osiguralo efektivnije donošenje odluka biće neophodno da se najmanje održe i da se razmotri povećanje predjela politike putem glasanja kvalifikovanom većinom u Savjetu. Efektivniji sistem bi se trebao postaviti da se nosi sa sistematskim prijetnjama ili kršenjem vladavine prava u bilo kojoj Zemlji Članici EU. Komunikacione aktivnosti trebaju biti povećane.

Evropska perspektiva Zapadnog Balkana je jasna i nedvosmislena i uslovi i kriteriji za EU članstvo su dobro osnovani. Kroz ovu strategiju, EU će moći da pridoda **neuporedivu podršku u ostvarenju ovog cilja**. Mnogo posla je pred ovim zemljama da bi mogle biti u poziciji da zadovolje ove kriterije. Vlade moraju da osiguraju inkluzivnije procese reforme koje nose sa sobom sve zainteresovane strane i šire društvo sa sobom. Najfundamentalnije, vođe u regionu ne smiju ostaviti sumnju o svojoj strateškoj orijentaciji i posvećenosti. Oni su ti koji na kraju moraju da preuzmu odgovornost da bi se ova istorijska prilika pretvorila u stvarnost.